

ARDEALUL JURIDIC

REVISTĂ DE DREPT ȘI DE UNIFICARE LEGISLATIVĂ, DOCTRINĂ,
JURISPRUDENȚĂ, LEGISLAȚIE COMPARATĂ

ORGAN OFICIAL AL PUBLICAȚIUNILOR JUDECĂTOREȘTI DIN ARDEAL ȘI BANAT

Revista apare regulat la 1. și 15.
a fiecărei luni ca publicațiune ju-
ridică și săptămânal ca organ de
publicațiune judecătorească

Abonamentul:
Pentru autorități, bănci, instit. fin.
avocați etc.
Pe un an 200 Lei
Pentru magistrați pe an 160
Un număr simplu 8
Un număr dublu 16
Un număr vechiu 12
Revista apare săptămânal.

Redacția Strada Băei No. 13. — Ad-
ministrația: Str. Regina Maria Nr. 34
(Radio Reclam România S. A.) unde
se primesc abonamente și ori ce
cereri de adpție.
TELEFON 630.

ASTĂZI SĂ ÎNCORONEAZĂ ÎN CATEDRALA NEAMULUI DELA ALBA-IULIA REGELE ȘI
REGINA ROMÂNIEI ÎNTREGITE.

SIMBOL AL UNOR ASPIRAȚII ATINSE PRIN SUFERINȚI MILENARE, ZIUA ACEASTA ESTE
SĂRBĂTOAREA MĂREAȚĂ A UNUI POPOR, CE-ȘI VEDE CU OCHII VISUL ÎNPLINIT ȘI CU CARE-ȘI
RĂSPĂTEȘTE PE SUVERANII ȘI EROII SĂI.

FIE CA JERTFELE ADUSE PE ALTARUL IDEALULUI NAȚIONAL IMPLINIT PRIN INȚELEP-
CIUNEA UNOR CAPETE CE SE ÎNCORONEAZĂ ȘI CUM ALȚII PENTRU NOI NU SUNT, SĂ FACĂ
PE TOȚII FII ROMÂNIEI MARI TOT MAI BUNI, MAI UNIȚI ȘI MEREU MAI DEMNI URMAȘI AI GLO-
RIOȘILOR NOȘTRI STRĂMOȘI.

TRAIASCĂ M. S. REGELE FERDINAND I.

TRAIASCĂ M. S. REGINA MARIA

TRAIASCĂ FAMILIA REGALĂ ROMÂNĂ

S U M A R U L :

1. Incoronarea *Ardealu Juridic*
2. Cărțile funduare de *Șt. Laday*
3. Anularea unei căsătorii contractate în
vechiul Regat, conf. leg. matr. Ung. Jur.
trib. Cluj cu observațiuni de *Șt. Praporgescu*
Presediutele trib. Cluj
4. Inamovibilitatea Magistraturei Ardelene (Proiect de lege)
5. Jurisprudența stabilită de Inalta Curte de casație. Complexul
pentru Ardeal și Bucovina. Secțiunea III. Contencios.
6. Ordonanțele Dir. Gen. Just. Cluj

Despre cărțile funduare

(Urmare)

CAP. V.

Efectuarea inscripțiilor

Cererile de Cf. le pot înainta de regulă
numai aceia, cari sunt interesați prin inscrip-
țiunile de Cf., fie în calitate de îndreptățiți
sau succesorii lor de drept, fie în calitate de
obligați.

Reprezentanții legali, sau numiți judecă-
torește, nu au nevoie de împuternicire spe-

cială pentru înaintarea cererilor de Cf. prin
cari urmează a se câștiga numai drepturi pe
seama persoanelor, pe cari le reprezintă, sau
vor fi radiate sarcini de pe averea încredin-
țată administrațiunii lor.

Procura generală este suficientă totdeo-
dată și ca să se poată cere întabulațiunea
sau prenotatiunea în numele aceluia, în fa-
voarea căruia se face.

După acceptarea judecătorească a decla-
rațiunii sale de erede, eredele poate cu drept
să ceară întabularea drepturilor defunctului
sau radierea sarcinilor de pe averea de moș-
tenire, (lăsământ).

Eredele poate cere cu drept întabularea
dreptului defunctului, sau radierea sarcinilor,
cari grevează averea din moștenire.

Advocații și notarii publici, dacă pre-
zintă documentul original, în baza căruia ur-
mează a se efectua vre-o inscripțiune, sunt
presupuși ca împuterniciți la înaintarea ce-
rerii și nu e necesară prezentarea pleni-
potenței deosebite. (art. 119).

În numele altuia se poate proceda în următoarele cazuri fără ca pentru aceasta să fie necesară procura:

a) dacă vreun bun imobil sau drept de Cf. a fost transmis în mod succesiv mai multor persoane, în afară de Cf., ultimul achizitor poate cere transtabilarea în Cf. pe numele său;

b) dacă vre-o creanță hipotecară s'a plătit aceluia, căruia i-a fost transmisă în afară de Cf., debitorul poate să ceară radierea ei;

c) dacă acela, căruia i-s'a transmis, în afară de Cf., vreun bun imobil sau drept de Cf., a acordat vreunui creditor drept ipotecar ori subipotecar, creditorul poate cere înscrierea constituitorului și totodată asigurarea creanței sale proprii;

d) în cazurile de mai sus însă vor fi prezentate documentele, cari certifică în ordine succesivă neîntreruptă transmisiunea făcută în afară de Cf. În înscrierile din Cf. vor fi numite, totodată acele persoane, căroră li-s'a transmis în afară de Cf., averea imobilă sau dreptul de Cf.;

e) fiecare părtaş poate să ceară înscrierea drepturilor comune indivizibile pe seama sa, și în numele altor părtași.

f) dacă cineva are o creanță executorie, poate cere înscrierea pe numele debitorului sau a drepturilor ce acesta ar avea asupra imobilului sau creanței, încă netranscrisă, (Art. 120).

Cererile către Cf. vor fi înaintate la judecătoria de ocol.

În fiecare cerere de Cf. se va numi instanța de Cf. căreia îi va fi înaintată; tot deasemenea se va spune numele și pronumele, profesiunea și domiciliul petiționarului și a acelor persoane, cari vor fi înștiințate despre rezolvire.

Dacă petiționarul nu poate afla domiciliul vre-unui interesat, e dator să menționeze expres acest fapt: dacă cunoscându-l, îl tănuște atunci va fi obligat la restituirea speșelor cauzate și a eventualei pagube și pe deasupra va mai fi încă și pedepsit, (proc. civ. art. 175). (art. 121),

În cererile de Cf. vor fi arătate exact drepturile, cari vor fi achiziționate, sau sistate; imobilele ce se vor abnota sau adnota, și acele corpuri de avere de Cf., asupra căroră ar urma a se face înscripțiunile.

Cererea pentru întabulare cuprinde în sine și cererea pentru prenotațiune, dacă

petiționarul nu a exclus expres prenotațiunea. (art. 122).

În una și aceeași petiție se pot cere și mai multe înscripțiuni în următoarele cazuri:

a) dacă se cer înscripțiuni și radieri pe seama aceluiaș petiționar, deși în baza mai multor acte și asupra a diferite imobile;

b) pe seama aceluiaș petiționar în baza aceluiași act, deși asupra mai multor imobile; sau în baza mai multor acte, dar asupra aceluiaș imobil, deși contra mai multor obligați;

c) prin acelaș petiționar contra sa însăși, deși în favorul mai multor persoane, sau în baza aceluiaș document asupra mai multor imobile, sau în baza mai multor acte, dar asupra aceluiaș obiect; în sfârșit;

d) pe seama mai multor petiționari, în baza aceluiaș sau mai multor acte asupra părților aceluiaș corp de avere. (Art. 123).

În afară de cazurile determinate prin ordonanța prezentă, se vor anexa la cereri documentele originale, în baza cărora vor fi efectuate întabulațiunile sau prenotațiunile.

Dacă un document a fost dresat în mai multe originale, este suficient să fie înaintat unul din ele.

Vor fi anexate cererii, mai departe pe seama arhivei documentelor, copiile documentelor scutite de timbru, sau atâtea coale timbrate, câte sunt necesare instanței pentru pregătirea copiilor.

Dacă nu s'a făcut aceasta, sau dacă copiile prezentate sunt neutilizabile, originalele vor fi reținute pe socoteala părților în arhivă, până când vor fi înaintate coalele timbrate și copiile vor fi întocmite la instanță; — după aceasta originalele vor fi eliberate cu autorizația instanței Cf. Autorizația pentru eliberare și certificatul de primire se vor da pe copia documentului.

c) Dacă însă în cazurile, în cari în baza aceluiaș document original, se vor face înscripțiuni la mai multe instanțe (§§ 111, 112 și 114), nu au fost înaintate copiile cerute necesare arhivelor acestor instanțe de Cf., sau coalele timbrate necesare pentru pregătirea copiilor la instanțe, sau copiile înaintate sunt neutilizabile: fiecare instanță de Cf. e datoare să pregătească din oficiu copia cerută pentru arhivă, dar încasând suma dublă a taxei cuvenite pentru copiile legalizate.

d) Dacă întabulațiunile sau prenotațiunile sunt cerute în baza unor documente mai lungi, d. e. în baza socotelilor, actelor de partaj, a convențiunilor matrimoniale șcl., dar numai referitor la poziții sau dispozițiuni singuratic

cuprinse într'însele, copiile trebuie să conțină numai părțile referitoare la inscripțiunea f., cum și introducerea întreagă, încheierea, data și semnăturile actului.

e) Copiile se vor face pe coala întreagă de format comun, curat și citeț și cu cruțarea posibilă de spațiu; astfel și mai multe documente vor fi scrise pe aceeași coală nemijlocit unul după altul, dacă sunt anexate la aceeaș cerere.

f) Copiile le va viza conducătorul Cf. din oficiu.

g) Dacă cererea de Cf. se întemeiază pe un document, supus unei taxe către fisc, atunci i-se va anexa, pe seama perceptoratului încă o copie scutită de timbru, sau atâtea coale timbrate, câte sunt necesare pentru facerea copiilor la Judecătoria. Se exceptează cazul, când în cererea de Cf. se dovedește, că taxa deja a fost plătită, sau că duplicatul sau copia documentului au fost predate perceptoratului. Instanța de Cf. este datore ca în deciziunea sa destinată perceptoratului să menționeze anume această dovadă. Este suficient să i-se comunice perceptoratului cererea pentru întabulațiune sau prenotațiune și în cazurile, în cari taxa va fi plătită numai pentru inscripțiunea în Cf.

h) Dacă copiile amintite sub g) sau coalele timbrate nu au fost înaintate, sau dacă anexele înaintate sunt neutilizabile, acele copii se vor pregăti din oficiu la instanță, dar încasându-se suma dublă a taxei, ce se cuvine pentru copiile vizate. (Art. 124).

Dacă documentul original, în baza căruia se cere întabulațiunea sau prenotațiunea, este depozitat la biroul Cf., sau dacă se găsește la cererea de Cf. în desbatere la acel birou, este suficient să i-se înainteze copia menționându-se cererea, la care este anexat originalul.

Dacă documentul original este depozitat la altă autoritate, partea poate să adreseze aceleia petiția de Cf., cu cererea, ca această autoritate să o înainteze instanței de Cf., anexându-i documentul original, care să i-se restituie după efectuarea lucrării oficiale.

Partea însă poate înainta cererea și instanței de Cf.; în acest caz însă va anexa copia legalizată a documentului.

Dacă întabulațiunea sau prenotațiunea cerută, nu s'ar putea admite nici în cazul, când ar fi fost prezentat documentul original, atunci cererea va fi refuzată imediat.

Iar dacă cererea se admite, aceasta se va nota imediat în Cf., pentru a se arăta ran-

gul, cu acest adaus: „până la sosirea originalului.“

Dacă originalul se găsește la altă judecătoria, instanța de Cf. e datoare tot atunci să-l ceară acestei judecătorii, urmând a-l restitui după îndeplinirea lucrării oficiale; iar dacă originalul s'ar găsi la vre-o autoritate administrativă, e datoare să-i fixeze petiționarului termen convenit pentru trimitere. (Art. 125).

Cererile către Cf. vor fi înaintate într'un singur exemplar. Cu fiecare cerere se vor înainta însă atâtea rubrici, câte înștiințări trebuie să se facă despre rezolvarea ei.

Pe rubrici se va menționa lămurit cererile în punctele lor esențiale.

Petiționarul poate înainta copii de pe cerere în loc de rubrici arătând, ca să fie utilizate pentru înștiințare.

Dacă cererea a fost dată oral la proces verbal, atunci instanța e datoare să întocmească rubricile cerute. (Art. 126.)

Judecătorul va examina cu atenție cererea și anexele și le va compara cu însăși Cf.; va cerceta cu grijă baza cererii, capacitatea personală a părților și dreptul lor de a dispune de obiectul atins prin inscripțiunea de Cf., condițiunile exterioare ale documentelor prezentate și va grăbi rezolvirea după posibilitate. (Art. 127.)

Judecătorul într'atâta e legat de cerere, întrucât nu poate să admită în favorul petiționarului mai mult decât s'a cerut, nici atunci, dacă petiționarul ar fi îndreptățit să ceară mai mult, conform documentelor prezentate.

Dacă s'a cerut numai prenotațiunea, nu se poate ordona întabulațiunea, nici chiar, dacă ar putea fi admisă.

Instanța Cf. însă, dacă dreptul este al mai multor erezi, și transcrierea se cere numai pentru o persoană, și asemenea cerere nu poate fi satisfăcută separat, sau dacă vre-o lipsă din cerere este evident din neștiința petiționarului și dacă aceea, ce s'ar fi putut și pare că s'ar fi voit, se poate satisface fără vătămarea drepturilor altora; atunci se poate ordona și înscrierea părții necerute; îndeosebi instanța de Cf. poate ordona, din oficiu, întabulațiunea dreptului de proprietate, dacă aceasta se poate efectua în baza documentelor prezentate, fără violarea drepturilor altora.

Pentru omiterea însă a acestei procedări din oficiu, instanța de Cf. nu răspunde de pagube. (Art. 128.)

Cererile de Cf. vor fi totdeauna admise, sau respinse lămurit.

Dacă cererea, deși nu în întregime, dar ar putea fi admisă totuși parțial, sau cu restricțiuni și rezerve, înscripțiunea se va ordona în felul acesta, iar partea aceea a cererii, care nu a putut fi satisfăcută, va fi respinsă.

Potrivit acestora, în afară de cazurile determinate în ordonanța prezentă, nu se poate ordona desbaterea sau ascultarea în urma cererilor pentru întabulare sau prenotare.

Dacă în cerere sau în anexele ei sunt lipsuri, cari împedecă admiterea, cererea va fi numai respinsă; dacă însă lipsurile nu sunt de așa fel, ca să împedecă admiterea cererii, atunci, dacă altă pedecă nu oprește întabu-lășiunea sau prenotașiunea, cererea se va admite, și totodată se va ordona îndreptarea lipsei. (Art. 129.)

Deciziunile de admitere vor cuprinde:

a) înscripțiunea de Cf., ce urmează a-se face, cu referire la documentul, ce-i servește de bază, cu indicarea corectă a dreptului sau a creanței, — și cu enumerarea corespunzătoare a dispozițiunii § 52 p. a), — a acelor persoane, pe seama cărora vor fi înscrise drepturile; înscripțiunea va fi întocmită pe scurt, concis, dar complet (§ 62.) și lămurit și totodată astfel, cum trebuie să fie însemnată în Cf. din cuvânt în cuvânt. Dacă înscripțiunea se referă la o înscripțiune anterioară, în deciziune se va arăta și numărul de ordine al acesteia;

b) dacă asigurarea vre-unei creanțe se admite nu asupra averii însăși sau asupra capitalului hipotecar, ci numai asupra venitului și dobânzilor, aceasta se va menționa expres;

c) dacă vânzătorul vre-unui imobil a stipulat sau rezervat în document pe seama sa, sau pe seama terțiilor persoane asigurarea prețului de vânzare remas, sau a altor contraprestașiuni d. e. a stipulașiunilor, a părșilor de ereditate șcl., asupra imobilelor vândute, prețul de vânzare și aceste contraprestașiuni vor fi întabulate sau prenotate în foaia de sarcini a bunului vândut, deodată cu întabularea sau prenotașarea dreptului de proprietate pe seama cumpărătorului, deși această grevare nu s'ar fi cerut expres;

d) în deciziune se va numi coala, în care trebuie să se facă înscripțiunea, și va hotărâ, căror persoane trebuie să li-se înmâneze rubricile pentru înștiințare și cui urmează să li-se predea documentele originale. (Art. 130)

Dacă câștigarea, durata sau stingerea vre-unui drept depinde de vre-o condișiune, rezervă, termen, șcl., aceasta se va spune expres în înscripțiune.

Dacă se admite vre-o prenotașiune, petiționarul va fi făcut atent, prin deciziune, la obligașiunea sa pentru justificarea prenotașiuni. (Art. 131.)

În deciziunile, prin cari cererile sunt respinse în întregime sau parțial vor fi enumerate toate motivele respingerii chiar și în cazul, când numai unul din ele ar fi suficient pentru justificarea respingerii. (Art. 132.)

Aceste deciziuni de respingere vor fi notate în scopul, ca rangul să se asigure pentru cazul, când cererea ar fi admisă în urma recursului.

Această notașiune însă nu are loc în cazurile următoare:

a) dacă nu se prezintă nici o cerere, ori în genere o cerere nehotărâtă; sau

b) dacă bunul, ori dreptul, asupra căruia se cere înscripțiunea, nu se poate constata nici din cerere, și nici din anexe; sau dacă nu sunt înscrise în registrele instanței de Cf. (Art. 133.)

Dacă vre-o cerere, pentru întabu-lășiune sau prenotașiune, înaintată unei instanțe conform regulilor procedurii civile, este respinsă de către aceasta, deciziunea de respingere se va trimite instanței de Cf., din oficiu, pentru notașiune în Cf. (Art. 134.)

Dacă trebuie să se facă abnotașiunea vre-unei parcele de avere din vre-un corp de avere de Cf., și adnotașiunea aceleiași la alt corp de avere de Cf., sau deschiderea unei noi coale în Cf. ale aceleiași instanțe de Cf. aceste lucrări vor fi solicitate printr'o singură cerere, iar instanța Cf. e datoare să dispună deodată asupra lor.

Dacă aceste lucrări urmează a-se efectua în Cf. a doua instanță de Cf., cererea va fi înaintată acelei instanțe de Cf., care este în drept să ordone abnotașiunea. Dacă această instanță găsește, că abnotașiunea trebuie admisă, atunci e datoare să noleze cererea în Cf. pentru arătarea rangului, și s'o trimită celeilalte instanțe de Cf. pentru a admite efectuarea adnotașiunii sau deschiderea unei coale noi.

Dacă această din urmă instanță de Cf. a îndeplinit unele din aceste lucrări, despre aceasta va înștiința întâia instanță de Cf., care va efectua înscripțiunea în rangul cererii notate, numind Cf., în care a fost înscrisă parcela de avere abnotată și va înștiința și pe petiționar despre aceasta.

Dacă însă instanța de trimitere nu a admis adnotașiunea sau deschiderea unei coale noi, atunci va nota cererea ca respinsă în

coala de Cf., în care parcela de avere trebuia să fie adnotată vre-unui corp de avere de Cf. înscris acolo; va înștiința mai departe fără amânare pe întâia instanță de Cf. despre respingerea cererii, pe care i-o va restitui expunându-i și motivele respingerii, iar această instanță va înștiința după aceea pe petiționar, comunicându-i motivele respingerii.

Petiționarul e liber să facă recurs contra refuzării adnotațiunii sau a deschiderii noii coale, ori să înainteze o cerere nouă corectată.

c) Dacă se efectuează abnotațiunea și adnotațiunea, sau deschiderea coalei noi, cererea se va păstra cu anexele sale la arhiva acelei instanțe de Cf., la care s'a făcut adnotațiunea sau deschiderea coalei noi.

d) aceeaș procedură se va urma și la abnotațiunile și adnotațiunile parcelor de avere, în caz de schimb rămâne însă la alegerea părții instanța de Cf. la care să-și înainteze cererea.

e) Dacă vre-o cerere pentru abnotațiune și adnotațiune la care sunt competente două instanțe de Cf. a fost respinsă definitiv, instanța, care are cunoștința, că respingerea a rămas definitivă, e datoare să înștiințeze pe cealaltă despre aceasta, ca să se poată ordona și acolo radierea notațiunii cererii.

f) Înștiințările celor două instanțe de Cf. și inscripțiunile cari urmează a-se efectua în urma lor, — trebuie să se facă din oficiu. (art. 135).

Documentul original, în baza căruia s'a făcut întabulațiunea sau prenotațiunea, va fi investit cu certificarea instanței de Cf. de efectuarea întabulării sau a prenotării.

În certificare se va arăta numai conținutul esențial al inscripțiunii din Cf., numindu-se recum care și numărul serial, sub care s'a făcut inscripțiunea.

La hipotecile solidare se vor arăta hipotecile principale și secundare.

Pe certificare se va aplica și sigilul oficiului. (art. 136).

Dacă au fost înaintate mai multe exemplare originale din vre-un document, fiecare din ele va fi investit cu certificarea.

Dacă întabulațiunea, sau prenotațiunea s'a făcut în baza mai multor documente conexe, certificarea se va face pe fiecare din ele, făcându-se mențiune și despre celelalte. (art. 137).

Despre rezolvirea cererilor de Cf. vor fi înștiințați din oficiu.

1. Petiționarul și persoanele contra căroră prin înscrierea în Cf. se face achiziția,

grevarea, sau radierea vre-unui drept, sau și aceia. pe cari numai direct îi privește o astfel de inscripțiune; și

2. Proprietarul, dacă vre-o creanță de de pe corpul de avere f) se grevează sau se transmite; și tot asemenea creditorul hipotecar, dacă arcina de pe creanță, se grevează, ori se cedează mai departe. (art. 138).

Înștiințarea trebuie să se facă prin înmânarea rubricilor însoțite de deciziunea Cf. cu semnarea adevărului de primire, pe cari se va scrie pe partea de sus, în dreapta, numărul și anul prezentării la registratură a actului de Cf. de ex. No. 47/1922.

Dacă despre vreo dispozițiune de Cf. vor fi înștiințate mai multe persoane domiciliat în aceeaș localitate sau în apropierea unei aceeași localități, înmânarea se va certifica în aceeaș adevăriniță de primire.

Adevărinița de primire va fi semnată de către primitorul deciziunii, cu mână proprie, arătându-se profesia și domiciliul, iar efectuarea înmânării o va certifica cel, care a făcut-o prin semnătura sa.

În cazurile, în cari perceptoratul trebuie să fie înștiințat, despre deciziunea Cf., i-se va trimite copia deciziunii pregătită din oficiu, în formă din rubru, cu certificarea pe scurt a efectuării inscripțiunii, iar în cazul amintit la §. 124 p. g) și h) cu anexarea copiei vizate a documentului. (art. 139).

Înmânarea deciziunilor Cf. trebuie să se facă în mână proprie persoanelor enumerate sub 1. la §. 138.

Cel, care are dreptul să înainteze cerere de Cf. în locul altuia are și dreptul să primească deciziunea dată asupra ei.

Înștiințarea proprietarului și creditorului în cazul de sub 2. §. 138., se poate face și prin predarea deciziunii, celor din aceeași casă.

Dacă este cazul să se restituie documentele originale aceasta trebuie să se facă în mâna părții, care le-a înaintat chiar și în cazul, când inscripția în Cf. se cere în favorul unui terțiu, întrucât în petiție nu se cere altă dispozițiune.

Dealtfel referitor la deciziunile, cari vor fi înmânate în mână proprie, sunt aplicabile regulile procedurii civile privitoare la înmânarea primei deciziuni date în urma acțiunii. (art. 140).

Instanțele de Cf. sunt responsabile de executarea grabnică și corectă a deciziunilor Cf.

Faptul însă, că înmânarea s'a făcut contrar regulilor sau nu s'a făcut de loc, nu

poate servi de cauză pentru atacarea valabilității inscripțiunilor de Cf.

Totdeauna acela, care revendică pe seama sa drepturi sau scutire de îndatoriri din vr'o inscripțiune de Cf., nu e dator să dovedească, că s'a făcut înmânarea deciziei, dată în chestie. (art. 141).

Contra deciziunilor Cf. se poate face apel.

Contra replicelor adresate instanței de Cf. nu se pot admite.

În apel nu se pot îndrepta nici greșelile intervenite în cererile de Cf., nici nu pot fi prezentate noi acte.

Apelurile contra deciziunilor de prima sau secunda instanță, vor fi înaintate în scris și anume la instanța de Cf. de prima instanță, anexându-li-se rubricile necesare pentru înștiințarea părților.

Apelul înaintat nemijlocit la instanța a doua sau a treia, va fi refuzat.

Din contră plângerile contra întârzierilor instanței de Cf. pot fi înaintate nemijlocit Curții de Apel. (art. 142).

Termenul pentru înaintarea apelului este de 15 zile, dacă deciziunea a fost înmănată, celui, care face apel în contra ei, în circumscripția supusă instanței Cf.

Dacă înmânarea s'a făcut în afară de aceasta circumscripție, sau curatorului numit pe seama unui absent, termenul de apel este de treizeci zile.

Termenul de apel începe de a doua zi după înmânarea deciziei și va fi socotit neîntrerupt fără a se ține seamă de mersurile poștei.

Acest termen nu poate fi prelungit, și nici restituire în starea de mai înainte n'are loc.

Apelurile evident întârziate vor fi refuzată îndată de către instanța Cf.

Din contră apelurile, a căror întârziere nu este evidentă precum și apelurile înaintate în timpul cuvenit, vor fi trimise fără amânare instanței a doua anexându-li-se actele și extractele din Cf., necesare pentru rezolvirea lor, iar această instanță, dacă apelurile sunt adresate contra hotărârilor sale, le va înainta instanței a treia.

Despre aceasta, cu excepția celui, care face apelul vor fi înștiințate părțile, cărora li-s-a înmănat dispozițiunea Cf. (Art. 143.)

Dacă instanța a doua respinge apelul, apel mai departe nu se poate face.

Dacă însă intabulațiunea sau prenotațiunea refuzată de instanța de Cf. au fost ad-

mise, ori dacă cele admise de ea se schimbă, ori se sistează, contra ecestei hotărâri se poate face apel la instanța a treia.

În rezolvirea apelului vor fi enumerată motivele. (Art. 145.)

După rezolvirea apelului instanței de Cf. e datoare să ordone din oficiu următoarele:

a) Dacă apelul, dat contra întabulării refuzate de către instanța de Cf., a fost respins, se va radia notațiunea din Cf. a deciziei din respingere.

b) Dacă întabulațiunea sau prenotațiunea, refuzată de instanța Cf., se admite, atunci aceea se va efectua imediat. Iar dacă deciziunea, prin care prima instanță a admis întabulațiunea sau prenotațiunea, a fost schimbată de către instanța a doua, se va aștepta, până când rezolvirea apelului rămâne definitivă.

c) Dacă instanța a treia a respins apelul, care a fost dat contra întabulațiunii sau prenotațiunii admise de a doua instanță, atunci în Cf. nu trebuie să se înscrie nimic. Asemenea se va proceda și atunci, dacă deciziunea instanței de Cf. prin care s'a admis întabulațiunea sau prenotațiunea, a fost aprobată de instanța a treia.

Dacă instanța de Cf. a refuzat cererea, instanța a doua însă a admis întabulațiunea sau prenotațiunea, și dacă instanța a treia aprobă deciziunea instanței Cf., atunci se va radia atât notațiunea deciziei de respingere, cât și întabulațiunea sau prenotațiunea admisă de instanța a doua.

Dacă în sfârșit însăși instanța a treia a admis o întabulațiune sau prenotațiune, atunci aceea va fi efectuată. (Art. 146.)

Dacă deciziunea primei instanțe, prin care a fost respinsă vre-o întabulațiune, a rămas definitivă, nefăcându-se apel, se va radia din Cf. notațiunea cererii refuzate (Art. 147.)

Registrul actelor întrate al biroului Cf. se va ține conform ord. No. 4291—1891 și 42100—914.

Fiecare birou de Cf. este subordonat instanței de Cf. și formează parte integrantă a acesteia.

Biroul de Cf. îndeplinește toate lucrările de oficiu auxiliar și de administrație ale instanței de Cf., și nu poate efectua introduceri în Cf., fără de ordinul instanței de Cf. (Art. 156.)

Îndată ce conducătorul Cf. a înscris în primele trei rubrici ale jurnalului actele de Cf., cari i-au fost predate în fiecare zi înainte și după masă, va însemna cu creionul numărul

rul serial, — scris în jurnal, al fiecărui act de Cf. prin care se cere vre-o înscripțiune funduară, — în fiecare coală de Cf. și pe marginea foaiei aceleia, unde trebuie să se facă înscripția, iar peste acest număr va trage cu creionul, după ce s'a făcut înscripția respectivă (plumbum).

(Va urma)

St. Laday

Tribunalul Cluj.

Instanță primă materie civilă

Sentința No. 1786—922.

Anularea unei căsătorii contractate în vechiul regat conf. legii XXXI. din 1894. Statut. domiciliat C. C. Austriac. art. 34.

Tribunalul Cluj în procesul intentat de G. P. dom. în Cluj, repr. prin adv. Dr. Alex. Kiss contra pârâtei P. P. V. Aurelia domiciliată în Turnu Măgurele, pentru anularea căsătoriei sale prin acțiunea din 16 Mai 1922 sub No. 1786, a adus în ziua de 1 Septembrie 1922 următoarea:

S e n t i n ț ă :

Respinge acțiunea reclamantului ca nefondată.

M o t i v e :

Reclamantul G. P. căpitan, dom. în Cluj, contractează căsătorie în Turnu Măgurele la 7 Aprilie 1922, cu A. E. P., cu care convește până la 9 Mai 1922 când aceasta părăsește domiciliul conjugal.

Soful intentează acțiune de anulare a acestei căsătorii pentru motivele arătate în petițiunea introductivă de instanță — înducere în eroare, defecte fizice ascunse și pe baza dispozițiilor art. 55 din legea XXXI. 1894.

Astfel formulata acțiunea, ea are de obiect anularea unei căsătorii contractată în Vechil Regat, pentru cauze auzurate de legea Matrimonială Ungară, cauze pe care capitolul corespunzător din Cod. Civ. Roman, legea personală a părților nu le prevede.

Art. 34 c. c. Austr. stabilește statutul domiciliului, adecă condițiunea și capacitatea persoanelor sânt guvernate de legea domiciliului lor — lex domicili — pe când art. 2 din C. C. Roman, ce organizează aceasta materie, edictează statutul personal, stipulând ca legile relative la starea civilă și capacitatea persoanelor, urmăresc pe români chiar când ei i-și au reședința în străinătate; și pe când legea Austriacă în același timp prescrie exteriorialitatea legii în ce privește pe naționali — art. 4. Cod. Civ. Roman în alineatul I. al art. 2. admite reciprocitatea în ce privește pe străinii ce locuiesc în România cu rezerva bine înțeleasă a acelor prescripțiuni ce ating ordinea publică internațională.

Conflictul acesta de legislațiuni constituie problema ce urmează să se rezolve de Tribunal, ca una ce a pus în discuțiune limitele suveranității legii naționale a părților, deși în materia căsătoriei art. 108 din legea matrimonială Ungară deroagă dela dispozițiunile generale a-le art. 34 Cod. civ., Austr. și condiționează, valabilitatea căsătoriei contractată în străinătate, deci și acelor din Vechil Regat, îndeplinirii prescripțiunilor legii personala a părților, referitoare la capacitatea și consimțământul lor.

Fiind că, evident, în materia căsătoriei s'a înțeles că ori ce dispozițiuni interesează ordinea publică; cei ce contractează sunt legați, așa dar, în ce privește efectele și, de prescripțiunile legilor naționale și nu pot deroga dela ele printr-un act al voinei lor.

După cum valabilitatea unui asemenea act. în ce privește forma lui o garantează formula *locus regit actum*, cazurile de nulitate cu privire la capacitatea părților trebuiesc se fie determinate de legea națională a soților. fie ca ele se referă la nerespectarea prescripțiunilor fie că s-ar raporta la un viciu de consimțământ, și nici un motiv de nulitate nu poate fi invocat de părți dacă acesta nu e prevăzut de legea lor personală.

Supuși deci în ce privește condițiunea noastră statutului personal sub imperiu căruia am contractat căsătoria, suntem supuși și efectelor ce decurg din aceste dispozițiuni, după cum suntem angajați prin caracterul ce-l are contractul de căsătorie, prin aceea ce interesează în cel mai înalt grad statul, de toate prescripțiunile ce ne restringe libertatea voinei.

Dispozițiunile de mai sus a art. 108 din legea matrimonială Ungară, care stabilește printr-o derogare dela art. 34 Cod. Civ., A. exteriorialitatea legii personale a streinilor în materie de căsătorie, ca și a-și întinde aplicațiunea sa în întreg domeniul statutului personal pentru-că în situațiuni creiată prin alipirea Ardealului, României, teritorialitatea legii pe care o edictează C. Civ. Austriac, este incompatibilă cu principiul suveranității exterioriale a legii personale, inscrite în Codul Civil Român ca un progres în ordinea stabilității drepturilor, protejate astfel de mobilitatea primejioasă pe care o implică suveranitatea teritorială.

În actuala stare de lucruri, în România guvernează legislațiuni deosebite; în materia statutului personal ele constituiesc un izvor perpetuu de conflicte provocate mai cu deosebire de goană după speculațiunea avantajelor ce le-ar prezenta o lege asupra celeilalte.

Dar conflictul acesta e pur doctrinar, căci uniunea tuturor provinciilor românești, a extins asupra întregii fără legile ce trebuiau să exprime, și să protejeze unitatea ei.

Statutul și naționalitatea sunt inseparabile: un individ schimbându-și naționalitatea se supune, *ipso facto*, legilor din noua sa patrie. În urma alipirii Ardealului, fosti supuși Unguri și Austrieci devenind români prin anexiune, și-au conservat însă statutul lor personal. Acest statu quo reclamat de dificultatea pe care o prezintă o unificare a legislațiunilor, nu putea să nu fie lipsită de repercusiune asupra caracterului unor anumite prescripțiuni din legea austriacă, edictată dintr-un spirit cari nu se putea concilia nici cu rațiunea ce le menține, nici cu ideea de stat înlăuntrul căruia sunt acceptate să guverneze încă. În speță, dacă însăși exteriorialitatea unei legi suferă atenuări sau excepțiuni atunci când ordinea publică internațională le reclamă în țara în care urmează să se aplice, cu atât mai mult când conflictul dintre legislațiunile aceleiași țării interesează ordinea publică internă, urmează să se aplice prescripțiunile legii care o protejează.

Fiind-că netăgăduit ca o extindere a statutului personal austriac asupra condițiunii și capacității

unor români din vechiul regat, atunci când aceștia i-și au domiciliul lor în Ardeal, constituie o imixtiune de natură să jignească suveranitatea legii sale naționale în propria sa țară, suveranitate care figurează în legislațiunea noastră ca un principiu constituțional.

Dreptul civil austriac repudiază suveranitatea personală a legii, vestigiile unui regim medieval pe care art. 34 c. c. A. i-l intronează dintr-o rațiune îngustă de dominațiune. Statutul personal astfel cum e organizat de art. 2 din C. c. Român, dacă poate suferi modificării în țara în care s-ar găsi incompatibil cu ordinea publică, el este imutabil înăuntrul granițelor țării și nu poate să cedeze, sub influența unor dispozițiuni feudalistice ca acelea ale codului civil austriac, care proclamă suveranitatea personală a statului pe baza domiciliului, în ce privește pe strein și a naționalității în ce privește pe naționali. Altfel ar fi se limitam exercițiul jurisdicției statului român numai la vechile frontiere și se intronam nesiguranța drepturilor, vicisitudinile și antagonismul dintre legislațiunile acestor două provincii românești, procese pe care le repugna ideea de unitate a statului.

Pentru aceste considerațiuni redactate de Domnul judecător Gregorovici, cât și pe baza dispozițiunilor art. 108. din legea matr. Ungara XXXI 1894. Tribunalul a respins acțiunea de anulare [căsătoriei] reclamanțului, căpitan P.

Cluj, la 1 Septembrie 1922.

Observațiuni. Tribunalul Cluj a avut pentru întâiași dată ocaziunea de a rezolva una din cele mai importante chestiuni a conflictelor legilor de aci, cu acele din vechiul Regat, în ceea ce privește Statutul personal. Dacă adeseori a survenit atari discuțiuni în fața instanțelor judecătorești, ele se făceau numai asupra statului personal al străinului care cerea sprijinul instanțelor țării în care se afla, pe când în speță se pune în discuție în fața instanțelor Românești, dispozițiuni de ordine publică internațională, ce sunt în conflict cu alte legiuri, aplicabile într-o parte a Regatului Român. Iată chestiunea: prin art. 2 al II. codul civil român se dispune că legile relative la starea civilă și la capacitatea persoanelor urmăresc pe Români, chiar când ei își au reședința în străinătate, pe când art. 34. din codul civil Austriac prevede, că în ceea ce privește capacitatea personală a străinilor relativă la actele vieții lor civile, trebuie în general să fie judecată după legile cari sunt în vigoare în locul domiciliului străinului. Așa dar după codul român se declară că legile de statul personal îl urmăresc pe român chiar și în străinătate, și ca atare cu mai mult rezon înăuntru granițelor Românie-Intregite, pe când codul civil Austriac aplicabil în Ardeal, dispune că și străinilor li-se aplică statul personal al domiciliului, că e de ajuns a trece Carpații pentru a avea alte dispozițiuni a statului personal al individului și anume prevăzute de codul civil austriac.

Sunt dar în conflict două concepțiuni deosebite, una izvorâtă din marile principii ale libertății,

codul civil francez, după care este luat și codul nostru român, fiind opera marelui revoluțiuni franceze, în contradicție cu aceia cari se desprinde din codul civil austriac, care este inspirat mai mult de principiile feudalistice ce au dominat nu numai în timpul confecționării codului civil, dar și în toată durata vieții monarhiei Austro-Ungare.

Oricât de complectă ar fi o legiuire admitând-o în cazul de față pe cea Austro-Maghiară, prin principiile care formează însăși baza ei, nici când nu va putea egala, precum întrece pe aceia care își reazimă întreaga sa întocmire pe principiul libertății și gândirii omenești!

Problema dar ce se pune este să se găsească soluțiunea în ce măsură drepturile care aparțin oricărui individ, chiar în afară de granițele țării sale, sunt compatibile cu acele ale statului pe pământul căruia el cere exercițiul lor, pentru ca apoi să deducem la exercițiul acestor drepturi personale înăuntrul hotarelor aceleiași țări guvernată însă de diferite legiuri.

Sistemul admis de legiuitorul român este că românul este urmărit de statul său personal, adică de acele legi cari îi determină starea civilă și capacitatea lui ori unde s'ar afla, el nepuându-și schimba condițiunea numai prin faptul că se află în străinătate, afară de cazul când și-ar pierde naționalitatea sa; pe când sistemul legiuitorului austriac prevăzută de art. 4. și 34 c. civil, ar dispune că austriacul stabilit în străinătate, nu încetează de a fi guvernat de legea sa națională, precum și străinul, care se află în Austria, este guvernat de legea domiciliului său, în ceea ce privește starea și capacitatea sa, căci zic ei, domiciliul este centrul în jurul căruia, se 'nvârtește întreaga viața și activitatea juridică a individului, și deci mai degrabă să-i aplice legea domiciliului, decât aceea a țării sale îndepărtate pe care nu o locuiește.

Dacă ești austriac și ți se aplică dispozițiunile legii tale personale și când te afli în străinătate, chiar și streinului din Austria i se aplică legea austriacă căci e una a domiciliului său. Nu putem împărtași acest sistem, mai întâi fiind-că nu putem admite ca domiciliul să fie o bază îndestulătoare pentru suveranitatea personală a Statului, și apoi nu se poate da atâta importanță domiciliului care este numai centrul actual al intereselor și afacerilor unui individ, și de aci, nu urmează a lega condiția lui civilă de schimbarea continua ce ar avea domiciliul său, după natura afacerilor ce ar întreprinde.

De aceia în mod constant doctrina austriacă a admis că străinii în Austria pot invoca statutul lor personal, cu toată aparența termenilor formali ai art. 34 c. civ., deoarece sunt supuși aceluiași principii străinii cari ar domicilia în Austria, ca și acele ale austriacului emigrant, urmând a se aplica și unuia

ca și celuilalt legea națiunii căreia îi aparține. — În acest scop sunt citați ca autorii cei mai autorizați F. Stark, I. Clemen, Vesque von Püttingen în cartea „Handbuch des in Österreich-Ungarn geltenden internationalen Privatrechts și alții, fiind de părerea contrară numai Unger.

Iată dar că însăși doctrina austriacă vine pe cale de interpretare să dea textului art. 34 din codul civil înțelesul cel mai apropiat al aplicațiunii ce trebuie să se facă îndepărtându-se de la litera lui, cari ar crea situațiuni inegale între supușii ei și ai celorlalte state.

Dealtfel aceiași discuțiune s'a născut și în Olanda unde prin art. 9 din codul civil neerlandez se dispune că dreptul civil al Regatului se aplică atât pentru străinii, cât și pentru Olandezi, într'atâta cât legea n'a stabilit expres contrariul; contraversă care a fost definitiv înlăturată, prin intervențiunea marelui jurisconsult Laurent, care arată în mod magistrat, că acest text este relativ numai la drepturile civile ale străinilor, și nu se referă la materia Statutelor, deoarece art. 9 are drept obiect de a rezolvi, nu chestiunea conflictului între legi, ci numai folosința drepturilor acordate.

În ceea ce privește aplicațiunea diferitelor legi în diferitele părți ale teritoriului unui Stat, este unanim admis, că se aplică legea personală în ceea ce privește drepturile izvorâte din Statutul personal, cu acea distincțiunea că ar fi inadmisibil a se aplica acelea cari ar fi de ordin public internațional, căci cum ar fi posibil ca în România, un judecător care trebuie să vegheze continua la ordinea în Stat, să aplice o dispozițiune pe cari legiuitorul în numele căruia imparte justiția, l'a luat; tocmai ca o măsură de ordine publică în interesul conservării Statului. Și de aceea este prea frumos argumentul judecătorului redactor al sentinței ce adnotăm, atunci când pune principiul unității naționale din care deduce, că însăși exterioritatea unei legi suferă excepțiuni atunci când ordinea publică internațională le reclamă în țara în care urmează să se aplice și cu atât mai mult atunci, când conflictul dintre legislațiunile aceleiași țări interesează ordine publică internă, urmează să se aplice prescripțiunile legii care o protejează.

Același principiu l'a pus și Directoratul general al Just. din Cluj, prin concluziunile emeritului jurisconsult Dr. Ștefan Laday, atunci când a fost consultat asupra situațiunii averilor magnașilor unguri, puse sub fideicomis, și când a avizat Tribunalul că această situațiune, reliquă a feudalismului medieval, nu mai poate exista fața de principiile constituționale Române în ceea ce privește proprietatea și ca atare, trebuie a se șterge din cartea funduară mențiunea aceasta ce trebuie a se considera ca inexistentă, (instituția fidei-comiselor este prevăzută în dreptul Austriac.)

În speta de care se ocupă Tribunalul reclamantul căpitan P. care s'a căsătorit în Turnu-Măgu-

rele, a cerut înaintea Trib. Cluj anularea căsătoriei pentru motivele prevăzute în art. 55 din legea matrimonială Ungară — care din acest punct de vedere modifică dispozițiunile codului civil austriac — motive însă care nu se găsesc cu codul civil Român, sub a cărui auspicii s'a contractat căsătoria. Tribunalul aplicând statutul personal al reclamantului îi respinge reclamațiunea pe baza aceluiași principii mai sus discutate. Decât în această privința a căsătoriei, legea matrimonială prin art. 108 face o derogare de la art. 34 c. civ. austriac proclamând exterioritatea legii personale a străinului, așa în cât discuția făcută de tribunal a fost pur doctrinală, căci în aceasta materie o lege specială înlătură controversa discuției făcute.

Totuși aceasta discuțiune este binevenită, căci va mai fi pusă înaintea instanțelor judecătorești în litigiile ce ar urma în privința căutărei paternității admisă prin art. 53 c. civ. A. dar oprita pe considerațiuni de ordine publică prin art. 307 c. civ. Român; apoi în privința regimului dotal, și al fidei-comiselor, cum și a nenumăratelor chestiuni ale statutului personal.

Hotărârea Tribunalului merita toată atențiunea lumii juridice, căci lui îi revine meritul de a fi provocat această discuțiune pe care nu au făcut-o părțile, și mai ales în special redactorului ei, care a dat dovada pătrunderii acestei chestiuni delicate.

Prin aceasta se învederează progresul mare ce l'a făcut tânăra justiție Română în Ardeal, evidențiind încă odată mai mult silința ce pune de a egala pe acelea cu o tradiție mult mai îndepărtată.

12 Octombrie 1922.

Ștefan Praporgescu,
Președintele Tribunalului Cluj

Unificare legislativă. Propuneri

Inamovibilitatea magistraturei Ardelene

Directoratul General al Justiției din Cluj a propormătorul *Proiect de lege*:

Art. I. Cu rezerva făcută în art. II. de mai jos, se abrogă aliniatul 2- și prima propoziție din aliniatul 3. al articolului 2. din Decretul I. al Consiliului Dirigent. *)

Art. II. Dispozițiunile amintite la art. I. se vor aplica și mai departe la magistrații numiți fără să aibă examenul de capacitate prevăzut pentru magistrați. Aplicarea acestor dispo-

*) Decret No. 1 dela 24 Ianuar 1919. Publicat „Gaz. Of.” No. 6 din 14—27 Iân. 1919. *art. 1.* Legile, ord. reg. și stat. legale de mai înainte de 18 Oct. 1918, rămân în interesul ordinii publice și continuității de drept până la alte dispoziții în vigoare în mod provizoriu cu excepțiile cuprinse în acest decret și alte ce se vor ivi. *Art. 2.* Toți funcționarii numiți sau aleși de orice categorie rămân în funcțiile lor.

zițiuni încetează îndată ce magistratul a depus examenul de capacitate, prevăzut de normele de drept în vigoare în vr-o parte a țării.

Art. III. Dispozițiunile art. II. nu se vor aplica față de magistrații, cari și fără examenul de capacitate erau magistrați inamovibili înainte de a intra în magistratura Ardealului.

Art. IV. Ministerul Justiției este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a legii de față.

EXPUNERE DE MOTIVE.

Consiliul Dirigent prin Decretul I. a menținut în vigoare normele de drept maghiare și printre acestea și dispozițiunile legale ce reglementează situația magistraților și notarilor publici, modificându-le totdeodată astfel, că magistrații și notarii publici pot fi transferați, puși în disponibilitate sau scoși la pensie și fără voia lor,

Această ridicare a inamovibilității magistraților era necesară pe timpul organizării Justiției române pe teritoriile alipite. Acum însă, aceasta organizare fiind terminată, deplina independență a magistraților trebuie restabilită ca starea naturală a lucrurilor într-un Stat de drept, în care aceasta independență este și a fost considerată de mult ca o garanție nu numai a libertății individuale ci și a Constituției.

Normele de drept menținute de Consiliul Dirigent garantează pe deplin această independență.

1. Art. 15. din legea IV:1869 dispune că judecătorul legal numit, nu poate fi scos din post decât numai în cazurile prevăzute de lege. Iar aceste cazuri sunt prevăzute:

In legea VIII:1871. care dispune că judecătorul poate fi condamnat, pentru delict disciplinare la pierderea postului prin sentința definitivă a instanței disciplinare (art. 22.)

In legea V:1878 (codul penal), care dispune că acela care a fost condamnat pentru crimă sau delic la interdicțiune, î-și pierde postul avut (art. 55.)

Conform acestora, judecătorul nu poate fi scos decât prin sentința judecătorească și numai pentru infracțiune disciplinară sau de drept comun.

Legea XXXIII:1871, întinde vigoarea acestor dispozițiuni și asupra procurorilor (art. 6.)

2. Art. 16. din legea IV:1869 d spune că judecătorul nu poate fi transferat sau avansat dela reședința sa fără voia lui decât numai în cazurile prevăzute de lege. Aceste cazuri sunt:

dacă organizarea judecătorească se modifică prin lege (art. 1. legea IX:1871);

Din considerațiuni de serviciu și în deosebi, din punct de vedere al liniștei publice însă, oricare funcționar (judecător, notar public) poate fi pus în disponibilitate eventual pensionat din oficiu. Privitor la permutare și pensionare vor urma dispoziții speciale.

Se scot din vigoare dispozițiile conf. cărora judecătorii și notarii publici nu pot fi transferați fără consimțământul lor. De asemenea desființându-se dreptul de supraveghere a preșidenților de Curte și prim procurorilor (scos din vigoare) etc.

dacă se ivește caz de incompatibilitate din cauza rudeniei dintre membrii aceleiași instanțe (art. 41, 42, 43 și 45. din legea XVII:1891)

dacă instanța disciplinară, pe baza datelor unei proceduri disciplinare regulate, dispune prin deciziune definitivă, că judecătorul să fie transferat la o instanță indicată de Ministerul de Justiție (art. 9. din legea VII:1912).

Aceste dispozițiuni nu se întind asupra procurorilor, cari sunt și rămân permutabili.

3. Art. 17 din legea IV:1869 dispune că judecătorul, în afară de cazul limitei de vârstă prevăzută de legea pensiilor, nu poate fi pus în retragere, decât în cazul când în urma unui defect corporal sau mintal devine incapabil să mai lucreze, iar faptul dacă există sau nu un astfel de defect, trebuie constatat prin sentință definitivă a instanței disciplinare (art. 6. și urm. din legea IX:1871).

Art. 6. din legea IX—1871. dispune că judecătorul trebuie scos la pensie dacă postul său va fi suprimat prin lege. In acest caz conform art. 35 alin II. din legea pensiilor (LXV:1912) timp de un an va fi stare de disponibilitate bucurându-se de toate retribuțiunile sale, iar dacă în acest an nu va fi numit în alt post corespunzător, va fi scos la pensie.

Aceste dispozițiuni se întind și asupra procurorilor (art. 6 și 8 legea XXXIII:1871 art. 1. din legea LXV:1912).

4. Legile în vigoare pe teritoriile foste ungurești nu dau autorizație guvernului să pună în disponibilitate pe magistrați, exceplându-se cazul amintit în punctul precedent.

5. Cu privire la notarii publici, art. 33 din legea XXXV:1874 dispune că ei nu pot fi destituiți decât în următoarele cazuri:

dacă instanța disciplinară constată că sunt incapabili de a lucra sau dacă îi condamnă la pierderea postului;

Dacă ajung sub curatela sau în stare de faliment;

dacă vor fi condamnați pentru crima sau delict la pierderea postului;

dacă încetează de a fi cetățeni romani;

dacă încep practica de avocat sau ocupă un post incompatibil.

Art. 13. din legea VII. 1886 dispune ca notarul public nu poate fi transferat din oficiu.

In urma dispozițiunilor art. din legea de față, toate aceste norme de drept intră în vigoare în mod automat și prin urmare se va restabili independența magistraților și notarilor publici.

Art. II. exclude aplicarea acestor norme de drept față de magistrați cari n'au depus examenul cerut de lege, Acești magistrați nu pot lucra decât atâta timp cât starea actuală va fi tolerată, iar dacă se va aplica din nou principiul că nimeni nu poate funcționa fără examen de capacitate, ei nu vor putea să mai ocupe vre un post de magistrat. Deci, dispozițiunea art. II. este necesară pentru ca împărțirea acelor cari nu vor depune examenul să nu fie împiedecată prin inamovibilitate.

Art. III. Cu toate acestea art. III. face excepție în favoarea acelor magistrați vrednici cari au fost numiți înainte de a se fi introdus examenul de capacitate obligator în vechiul Regal. Acești magistrați bucurându-se și mai înainte de inamovibilitate, nu pot s'o piardă în urma legii de față.

JURISPRUDENȚA STABILĂ

De

**INALTA GURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
Complectul pentru Ardeal și Bucovina***Sumarul spetelor decise. Secția III-a Contencios:*

Recurs in contencios. Cheltueli pentru magistrații mutați din oficiu în Ardeal. Neplata lor de către Ministerul de Justiție. Statutul pentru delegații și permutări a funcționarilor de Stat stabilit de Consiliul Dirigent publ. în „Gazeta Oficială” No. 71 din 27 Noembrie 1919. Obligarea Ministerului la plata acestor cheltueli prin admiterea recursului. (Decizia No. 757—1922; Decizia No. 1090—922).

Legea gen. a vămilor. Aplicarea ei în Bucovina, art. 215 și puterea de probațiune a proc.-verbal. Constituirea instanței de apel ca for civil. Art. 222 din lege, art. 390 pr. p. austr. art. 419, 477, pr. civ. austr. Respingere. (Decizia No. 280—921).

Impunerea venitului din vânz. băaturilor. Vânzare nelimitată, ca cârciumar. Distincție. Neprobare. Respingere. (Decizia 298—921).

Accident de cale ferată în Bucovina în 1912. Pensiuine. Obligarea la plată numai a C. F. R. Obligațiile C. F. Austriace. Dr. Internațional. Tratatul dela St. Germain și răspunderea Statului român. Distincțiuni și Obligațiuni. Reformare. (Decizia 624—921).

Cerere de justificare. Art. 40 l. LIV. 1912 și art. 457. l. 1. 911. Jurământ și timpul util de al presta art. 239 l. LIV. 1868. Respingere. (Decizia 335—921).

Hotărâri fiscale. Cale de atac. art. 93, 94, l. XXVI. 1896 competentă. (Decizia 335—921).

Cauze mici fiscale. Decret VI Cons. Dirigent. Necompatibilitate. (Decizia 381—921).

Legea vămilor. Fixare de termen în apel art. 213 l. v. Dacă s'a extins în Bucovina aplicarea procedurii civile române. Respingere. Corectarea sentinței (Deciziunea No. 155—922).

Recurs in contencios. Funcționar public preluat în serviciul românesc. Normele de salarizare, § 22 din legea acestor norme. Neabrogarea ei de Cons. Dirigent. (Decizia 177—920)

Taxe de timbru. Garanția unui împrumut pretins nerealizat. Taxarea documentului de garanție după scara II-a a timbrului. (Decizia 57—920).

Taxe de timbru. Contravențiune. Contract condiționat. Prezentare tardivă la taxare. Ord. Con. Dir. 621—920 relat. la înzecire. Neaplicarea în speță. (Decizia 382—921).

SECȚIUNEA III.

Decizia Nr. 757—1912. Ardeal Dosar Nr. 128—1922.

S'a luat în cercetare recursul făcut de contra ordonanței Nr. 3295. din 4 Oct. 1921 a Serviciului Comptabilității din Ministerul Justiție Dir. gen. Cluj.

Deliberând asupra motivelor de recurs: Că ordonanța atacată este lipsită de temeiul legal, de oarece normele aplicabile în Transilvania îi dau recurentului dreptul ca în caz de mutare să primească diurna, cheltueli de călătorie și despăgubire de mobilier, de oarece dovedește cu certificatul Președintelui de Tribunal că are soție și trei copii; ar avea deci dreptul la salarul său pe trei luni. Recurentul însă nu dorește să profite dela Stat și cere numai cheltuelile efective avute cu mutarea dela Ilia la Orăștie; adevărate cu documente originale, ale căror sumă totală este de 2577 lei 90 bani.

Curtea, Având în vedere, că această chestiune este a se judeca după normele Statutului pentru emisiuni (delegări) și permutări a funcționarilor de Stat stabilit de Consiliul Dirigent și publicat în Gazeta Oficială Nr. 71 din 27 Noembrie 1919 și văzând că în sensul art. 12 și 13 al acestui Statul, recuren-

tul dovedind prin documentul anexat ca este căsătorit cu trei copii, deci este în drept când pretinde speșele sale efective ivite cu mutarea sa.

Curtea verificând chitanțele anexate la dosar și ncontestate nici de adversar stabilește suma totală a acestor cheltueli în 2577 lei 90 bani.

Pentru aceste motive, în nume legii, admite recursul, desființează ordonanța de plată Nr. 3295—1921 a Directoratului General Cluj din Ministerul Justiției și stabilește cheltuelile de mutare de la Ilia la Orăștie ale recurentului în sumă totală de 2577 lei 90 bani. Invită Ministerul de Justiție să ordonanzeze recurentului această sumă.

Dată astăzi în ședința publică dela 28 Apr. 1922.

Decizia Nr. 1090—1922. Ardeal Dosar Nr. 3136—1921.

S'a luat în cercetare recursul făcut de contra hotărârei Nr. 11714—921-VI. a Directoratului General al Ministerului de Justiție.

Deliberând asupra recursului și văzând că recurentul din oficiu și nu la cererea sa proprie a fost numit dela Cluj din postul de Secretar General la Oradea-Mare în Postul de Președinte al Curții de Apel, că conform normelor în vigoare această numire nu cuprinde o avansare și că deci recurentul este îndrituit a pretinde dela Stat speșele de permutare și văzând în fine că acestei cereri nici Ministerul Justiției nu s'a spus.

Pentru aceste motive Curtea, în Numele legii admite recursul, reformează hotărârea Nr. 11714—021-VI. a Min. Just. Drect. Gen. Cluj și stabilește speșele de mutare al recurentului dela Cluj la Oradea-Mare în sumă de 675 lei. Invită Min. de Just. Dir. Gen. Cluj să ordonanzeze recurentului suma oe mei sus.

Decizia Nr. 280. Bucovina Dosar Nr. 4989—1921.

S'a luat în cercetare recursul făcut de Simon Kreisberger contra sentinței Bl. 349.4—922 din 19 Oct. 1921.

Curtea, Deliberând asupra recursului:

Prin procesul verbal de contrabandă din 22 Martie 1920 Nr. 7178, aprobat de Direcțiunea generală a vămilor, prin hotărârea Nr. 24096 din 17 Mai recurentul de azi în mod solidar cu alți contravenienți în virtutea art. 193 din legea vămilor și art. XII. din decretul lege al valutei, a fost impus la amendă de 20,000 lei pentru faptul, că au trecut din România în Galiția circa 350,000 lei în bilete ale Băncii Naționale.

Apelul lui Kreisberger a fost respins de tribunalul Cernăuți din motivele hotărârii atacate,

În recurs invocă Kreisberger, că a mărturisit fapta numai în urma amenințărilor și maltrărilor la care a fost supus în timpul cercetărilor și se plânge, că tribunalul i-a respins proba cu mariori, prin care voia să dovedească amenințăările și maltrăări suferite

Dar potrivit articolului 213 din legea generală a vămilor, procesele verbale, după ce vor avea și aprobarea administrațiunei superioare a vămilor în ce privește contrabandele, fac probă în justiție până la înscrierea în falș. Tribunalele nu pot admite contra unor astfel de procese verbale alte motive de nulitate. Or în speță o atare înscriere în falș nu s'a făcut. Motivul de recurs este deci neîntemeiat și urmează a fi respins.

Mai trebuie examinat, dacă instanța de apel a fost bine constituită. Conform art. 222. din legea generală a vămilor pricina trebuie judecată în civil. Acțiunea penală este independentă de urmărirea pentru amenzi în același fapt.

Constituirea în penal a instanțe de apel ar constitui o nulitate conform paragrafului 477 p. 2. proc. civ., nulitate, care trebuie observată din oficiu conform paragrafelor 494, 510 proc. civ.

În speță însă n'a intervenit o atare nulitate, căci tribunalul a fost constituit în civil. În procesul verbal asupra ședinței publice din 19 Octombrie 1921 pricina se califică ca cauză „vamală“, cuvântul „penal“ din formular este șters. În deosebi însă instanța n'a fost constituită cu procuror.

Astfel fiind nu importă, că în sentința Tribunalul este calificat ca penal și că se mai spune în sentință, că apelantul se condamnă conform § 390 pr. p. a restitui cheltuelile procedurii de apel. Această calificare în sentință a instanței ca tribunal penal și condamnarea la cheltuelile procedurii de apel conform § 390 pr. p. nu cadrează cu cuprinsul procesului verbal, este evident luată după un formular, constituie o vădită inexactitate conform §. 419 proc. civ. și trebuie înlăturată.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii, respinge recursul.

Invită tribunalul Cernăuți să scoată din sentința sa cuvântul „penal“ cu care califică instanța de judecată precum și să suprimă din dispozitiv fraza „apelantul se condamnă conform § 390 proc. pen. pentru a restitui cheltuelile procedurii de apel“.

Decizia No. 298.

Ardeal

Dosar No. 441—1922.

S'a luat în cercetare recursul făcut de Iacob Antal din Satu-Mare în contra deciziei No. 235—919 a Comisiunii de reclamare a Județului Satu-Mare.

Deliberând, Asupra motivului recursului: Că recurentul ca cârciumar, având concesiune pentru vânzare nelimitată de băuturi, este îndreptățit să vândă vinuri în butoaie și din acest motiv cere ștergerea totală, cel puțin însă scăderea impozitului, cu atât mai mult, deoarece după venitul său din vânzarea băuturilor în cârciuma sa i-s'a impus deja impozitul.

Fără de acestea:

Văzând că impunerea la venitul din vânzarea băuturilor în localul cârciumei, nu se extinde și asupra acelor venituri, cari rezultă din vânzarea băuturilor efectuată afară de localul cârciumii și prin urmare veniturile din urmă fac o nouă și separată bază de impunere;

Văzând că contrar susținerilor recursului, recurentul fiind ascultat în ziua de 9 Aprilie 1918, a recunoscut singur că a vândut vinuri nu numai în localul cârciumii, dar în afară din acest local și chiar în mai mari cantități în butoaie, astfel că din cantitatea cumpărată anual de 80—100 h. litri a vândut în cârciuma sa numai 8—10 h. litri, iar restul în butoaie afară de localul cârciumei;

Văzând că, astfel fiind, impunerea vânzării afară de localul cârciumii este justă și nici nu s'au produs probe pe baza cărora suma impozitului ar putea fi scăzută și în consecință recursul este nefondat.

Pentru acestn motive curtea, în numele legii. Respinge recursul.

Decizia No. 624.

Bucovina

Dosar No. 174—1921.

În procesul lui Moses Solomon reclamant, prin procurățiunea advocașilor dr. Marbach și dr. Ternier în Suceava în contra erariului Cailor ferate al fostului stat austriac și în contra căilor ferate române, pâ râle, prin procurator de finanțe în Cernăuți, pentru 20.000 coroane;

S'a luat în cercetare reviziunea reclamantului și reviziunea procuraturii de finanțe în numele căilor ferate române, în contra deciziei Curții de Apel Cernăuți din 10 Iunie 1921 Bc. 128/21—4, prin care s'a confirmat sentința Tribunalului Suceava din 20 Octombrie 1920 Cg. II 21/19—7.

Curtea, Deliberând: Asupra ambelor reviziuni și considerând următoarele motive;

Intemeiat pe un accident de cale ferată, întâmplat la 23 Octombrie 1912, reclamantul a chemat în judecată atât căile ferate române cât și erariul căilor ferate austriace, cerând pensiuine de întreținere și daune pentru suferințe. Tribunalul a admis în parte acțiunea împotriva căilor ferate române, respingându-o contra erariului austriac. Curtea de Apel a respins abele apeluri, confirmând sentința Tribunalului.

Rezultă deja din principiile generale de drept că prăbușindu-se Austro-Ungaria și încetând a mai exista statul Austriac ca subiect de drept public, n'a început să existe mai departe ca persoană morală de drept privat, ca purtător de drepturi și obligațiuni. Avera statului austriac există mai departe ca erari, r., cât timp nu va fi înlocuită pe cale de legislație de o altă formațiune de drept. Acesta este și punctul de vedere al legislației, Art. 7 al decretului lege din 16 Iunie 1919 No. 1380 prevede, că pentru lichidarea averilor fostei monarhii Austro-Ungare și a statului austriac nu se va încuviința nici o execuțiune sau măsură provizorie în favoare unei creanțe contra erariului i. și r. sau i. r. sau contra instituțiilor sau fondurilor statului, ale căror deficite ar avea să le acopere erariul i. r. sau i. și r. Execuțiunile și măsurile provizorii încuviințate vor înceta sau se vor anula după cererea procuraturii de finanțe. Acest text admite și recunoaște deci continuitatea erariului i. r. și i. și r.

Dealtfel este în deobște cunoscut, că există comisiunea de lichidare a activelor și pasivelor fostului stat austriac, recunoscută și de statul nostru;

Tot așa subzistă și dreptul și obligațiunea procuraturii de finanțe de a reprezenta erariul austriac.

Pe de altă parte realipirea Bucovinei la statul român nu are drept urmare o succesiune universală a fiseului român cu privire la obligațiunile erariului austriac. Nu există o normă de drept privat, care ar statua din titlul acesta o succesiune universală. Codul civil cunoaște o succesiune universală numai în două cazuri, la moșteniri și la dreptul statului de a lua în primire o moștenire vacantă. Rămâne să se vadă, dacă este cazul unei succesiuni singulare. Cu o atare succesiune singulară numai atunci am avea a face, dacă tratatul de pace i-ar impune statului român, să ia asupra sa obligațiunile fostului stat austriac sau dacă statul român, independent de tratatul de pace, ar fi admis și recunoscut o astfel de obligațiune. Nu este însă cazul nici de una, nici de alta. Statul român n'a recunoscut niciodată obligațiunea de a plăti creanțe particulare ale statului austriac. Dimpotrivă, prin art. 7 citat mai sus al decre-

ului lege din 16 Iunie 1919 No. 1380, intervenit încă înainte de tratatul de pace, statul român declară implicit, că nu vrea să fie considerat ca succesor al fostei Austrie și nu vrea să recunoască creanțele contra vechiului stat austriac. Tot așa ordonanța Ministrului delegat al guvernului român din 31 Iulie 1919 No. 72, după ce spune, că erariul i. r. și i. și r. există mai departe ca subiecte de drepturi civile, dispune, că procesele pendinte și cele ce vor deveni pendinte pentru drepturi și obligațiuni, cari mai privesc încă erariul i. r. resp. erariul i. și r. se vor purta în numele acestor subiecte de procuratura de finanțe ca fiduciar și că dacă din vreo parte ar surveni părerea, că statul român e succesorul erariului i. r. sau erariului i. și r. această părere trebuie energie combătută. Această ordonanță nu și are importanța numai pentru serviciul procuraturii de finanțe, pînă ea se mai spune încă odată, că statul român nu vrea să fie considerat ca succesor al vechii Austriei.

Rămâne acum de văzut, ce dispoziții conține tratatul de pace dela Saint-Germain en Laye din 16 Septembrie 1919, ratificat de către România la 30 August 1920 și publicat în Monitorul Oficial din 26 Septembrie 1920 No. 140. În art. 208 dispune, că statele, cărora li s'a transferat un teritoriu al fostei monarhii Austro-Ungare sau cari s'au născut din desmembrarea acestei monarhii, vor dobândi toate bunurile și proprietățile ce aparțin guvernului Austriac din trecut sau actual și situate pe teritoriile lor respective. Pe de altă parte prevede art. 203, că fiecare dintre statele, cărora li s'a transferat un teritoriu al fostei monarhii sau cari s'au creat din desmembrarea ei, vor trebui să și asume răspunderea unei părți din datoria fostului guvern Austriac, garantată în special cu drumuri de fer, mine de sare sau alte bunuri, așa precum era constituită la 28 Iulie 1914, deasemenea răspunderea unei părți din datoria fostului guvern Austriac, negarantată și reprezentată prin titluri, așa cum era constituită la 28 Iulie 1914.

Se prevede deci expres, că statul român va răspunde numai pentru o parte corespunzătoare a datoriei publice, constituită înainte de 28 Iulie 1914, așa dar nici măcar pentru datoria de războiu (vezi art. 205). Alte obligațiuni nu s'au impus prin tratat, prin urmare nici plata a oare-cărora creanțe a unor particulari față de fostul stat austriac. Art. 61, al. 2 prevede, că eventuale convențiuni ulterioare vor regula toate chestiunile, cari nu s'au regulat prin tratat și cari ar putea lua naștere din cedarea Bucovinei.

Atari convențiuni în privința creanțelor particularilor însă până acuma nu s'au produs și nu s'au publicat.

Curtea de Apel argumentează, că dacă statul român în baza art. 208 al tratatului din Saint-Germain a dobândit toate bunurile și proprietățile cari aparțineau Austriei pe teritoriul Bucovinei, le-a dobândit ca orice succesor universal cu toate obligațiunile și sarcinile, cari grevau asupra lor. Eroare; Mai întâi cum s'a arătat mai sus, statul român nu este succesor universal. Al doilea pretențiunile ca cea din speță nu grevau asupra bunurilor și proprietăților, ce aparțineau guvernului austriac. Al treilea, dacă prin tratat s'ar fi voit a se impune statului român răspunderea pentru atari pretențiuni ale unor

particulari, acestea, ar fi prevăzute expres, tot așa cum s'a spus, că bunurile și proprietățile guvernului austriac vor reveni statului român și că statul român va răspunde pentru o parte din datoria publică, garantată și negarantată, d'înaintea războiului.

Astfel fiind statul român nu este nici succesor universal nici succesor singular, el n'a recunoscut obligațiunile cari le-aveau cari-va particulari față de statul austriac și tratatul de pace nu-i împune să ia asupra sa atari obligațiuni. Prin urmare statului român îi lipsește legitimația pasivă, acțiunea trebuie respinsă întrucât era îndreptată în contra căilor ferate române.

Dimpotrivă ea trebuia admisă în contra erariului Căilor ferate austriace.

În fond însă reviziunea ambelor părți este neîntemeiată.

Privitor la respingerea acțiunii întrucât aceasta tindea la plata daunelor de suferinși, reclamantul desvoldă în reviziune, că constatările instanțelor inferioare ar fi în contradicție cu actele procesului, apoi procedura ar fi și defectuoasă, în fine și argumentarea ar fi greșită și în drept. Așa dacă nu mai puțin decât trei motive de reviziune, (§ 503 p. 2, 3 și a pr. civ.) invoacă recurentul la punctul acesta. Dar pe nedrept. Căci Tribunalul a constatat și Curtea de Apel a adoptat această constatare, că reclamantul nu suferă de dureri continue, că dureri continue ar avea o influență dăunătoare asupra dezvoltării sale fizice și asupra exteriorului său, că însă o atare influență nu s'a constatat nici pe departe, și că dureri pot să intervină numai când se lovește sau la frig. Aceste constatări sunt în deplină concordanță cu actele procesului, în deosebi cu expertiza medicilor experți și nu se întrevăde nici cea mai mică contradicție.

Tot așa nu există nici o defectozitate a procedurii. Recurentul spune că Tribunalul trebuia să administreze probe directe asupra duratei și intensității durerilor. Dar proba ce a administrat-o Tribunalul, ascultând experții asupra împrejurării este suficientă. Apoi nici recurentul nu a propus alte probe în această privință.

A mai argumentat Tribunalul că împotriva frigului recurentul poate să se apere printr'un înveliș, iar dacă se lovește, dânsul are singur să suferă această întâmplare.

Mai este de adăugat, că îl privește pe recurent să se ferească de a se lovi, și e vina lui dacă totuși nu o face.

Prin urmare și în drept nu se întrevăde o judecare greșită la punctul aceasta.

Se mai ridică reclamantul împotriva considerențelor instanțelor inferioare, cari i-au adjudecat ca pensune de întreținere numai 50% pe motiv că poate să exercite ocupațiunea de supraveghetor, de administrator de moșie și mai ales aceea de comerciant. Recurentul se plânge, că pentru aceasta nu s'au dat considerente. Inexact. Căci motive au fost date și nu importă, dacă aceste nu-i ajung recurentului.

Tribunalul desvoldă și Curtea de Apel aprobă, că recurentul are aptitudinile arătate, pentru că se poate servi de mâna stângă, la care numai degelul de mijloc este puțin încovoial, apoi fiindcă fizicește este foarte bine dezvoltat. Recurentul argumentează, că experți n'au avut căderea a afirma aceasta. Tribunalul trebuia să asculte alți experți și de oarece

n'a făcut-o, procedura ar fi defectuoasă. Dar recurentul n'a cerut să se asculte alți experți. Iar experții și-au dat părerea foarte logic și foarte motivat și dosigur că intră în căderea lor ca medici să de expertiză în materia din speță.

Astfel fiind motivele de revizuire a reclaman- tului în fond sunt neîntemeiate și urmează a fi res- pinse.

Pe de altă parte nici reviziunea procuraturii de finanțe nu este fondată, întrucât privește fondul procesului. Părâta învoacă greșita aplicare a legii pe motiv, că rata pensiunii lunare, fixate de instanța I-a și adoptată de Curtea de Apel, ar fi prea mare. Dar nu se întrevide, cum s'ar putea vorbi aici de o gre- șită judecare în drept. Căci conform paragrafului 273 proc. civ. judecătoria are căderea să fixeze suma unei despăgubiri după convingerea sa, chiar trecând peste probe oferite de parte. Iar de altfel instanțele inferioare se întemeiază în primul rând pe expertiza experților când îi adjudecă reclamantului 50% din capacitatea de a-și câștiga pâinea. Imprejurarea că reclamantul este în stare să îndeplinească unele ocupațiuni, n'ar putea justifica să-i-se atribue o ca- pacitate totală sau mai urcată odată ce-i lipsește mâna dreaptă.

Iar argumentarea privitor la prescripțiune pâ- răta n'a putut-o combate cu succes.

Dealțul acțiunea contra căilor ferate române respingându-se acuma, reviziunea contra căilor ferate române în fond privitor la adjudecarea pensiunii de întreținere de 750 lei lunar, nici nu mai are interes.

Admițându-se în parte reviziunile s'a schimbat și enunțarea privitor la cheltueli. Aceasta se întemeiază pe dispozițiunile paragrafulor 43-50 pr. civ. Dealțul cheltuelile privitor la căile ferate austriace de o parte și la căile ferate române de altă parte au trebuit separate. Cheltuelile de reviziune nu s'au adjudecat reclamantului de vreme ce aceasta nu le-a consemnat.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii.

I. Admite în parte ambele reviziuni, reformează deciziunea Curții de Apel, astfel că;

1. Obligă erariul căilor ferate austriace, să plătească reclamantului Moses Solomon pensiune de întreținere pe viață, începând dela 19 Junie 1919, în sumă de 750 lei lunar, și anume ratele scadente pâ- nă la pronunțarea sentinții cu 60% dobândă deodată în termen de 14 zile sub rigoare de execuțiune, iar ratele ce vor deveni în viitor scadente, în fiecare lună suficipat;

2. Respinge acțiunea în întregime, întrucât ace- asta este îndreptată în contra căilor ferate române.

II. Respinge reviziunea reclamantului referitor la respingerea acțiunii cu privire la cererea recla- mantului de a-i se plăti daune de suferințe și a-i-se plăti 750 lei în plus, pe lângă cei 750 lei adjude- cași pensiune de întreținere;

III. Respinge reviziunea procuraturii de finanțe privitor la quantumul adjudecat al pensiunii de în- ținere în sumă de 750 lei lunar;

IV. Obligă erariul Căilor ferate Austriace c să plătească reclamantului 566 lei 16 bani cheltue de Ia. instanță, 124 lei cheltueli de apel în termen de 14 zile sub rigoare de execuțiune. O adjudecare de cheltueli de reviziune nu are loc;

V. Obligă pe reclamant să plătească căilor fe- rate române 378 lei 50 bani cheltueli de Ia. instanță, 114 lei cheltueli de apel și 220 lei cheltueli de revi- ziune, în termen de 14 zile sub execuțiune.

Data în Camera de Consiliu azi 24 Martie 1922.

Decizia No 145.

Ardeal

Dosar Nr 4609—921

În procesul reclamantului Ludovic Czedik în con- tra pârâtului Artur Gáspáry pentru capital 1,000 și accesorii, intentat la Tribunalul Lugos și rezolvit în prima instanță prin deciziunea No. C. II. 1198—22, 1915 și la recursul pârâtului prin deciziunea No. C. II. 187—30 921 a Curții de Apel Timișoara

Deliberând asupra motivelor de recurs înain- tate de reclamant:

1. „Că Curtea de Apel greșit a admis cererea de justificare a pârâtului“, Având în vedere dispozițiu- nile § 40, al legii LIV din anul 1912 și § 457 al legii I din anul 1911, Curtea constată că acest mo- tiv al recursului este neadmisibil.

2. Aplicarea greșită a § 239 al legii LIV. din anul 1868, întrucât pârâtul după înmânarea sentinții forului III-la eră îndatorat să se prezinte la jură- mânt, prezentarea făcută de el după sentința instan- ței II-a este prematură și inadmisibilă.

Având în vedere practica constantă a judecă- toriilor enunțată și în deciziunea No 6 a secțiunilor unite ale Curiei ungare, că este admisibilă prezer- tarea la jurământ și în cazul când este făcută înainte ca sentința ultimă să fie ridicată la valoare de drept acest motiv al recursului este nefondat.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii Respinge recursul.

Decizia No. 335

Ardeal

Dosar No 778—1921

S'a luat în cercetare recursul făcut de Troknya Andre din Satu-Mare în contra hotărârii No. 28—918 a Comisiunii de reclamare din Satu-Mare.

Deliberând, asupra recursului făcut de Troknya Andre:

Considerând că, conform §-lor 93, 94 din le- gea XXVI. 1896, și conform practicii constante în aplicarea acestor texte de lege, recursul se va înainta uneia din acele autorități cari au hotărât în pricină, sau direct acestei Inalte Curți, în termen de 15 zile dela înmânare hotărârii.

Văzând însă că, în speță hotărârea fiind înmâ- nată recurentului în ziua de 2 Decembrie 1919, re- cursul s'a înaintat în ziua de 8 Decembrie 1919, la registratura Contabilității Percepției orașenești din Satu-Mare, sosind de acolo la registr. Adm. finan- ciare în ziua de 16 Ianuarie 1920.

Văzând în fine, că percepția orașenească ne- având în speță nici o competență spre hotărâre, înaintarea recursului acolo nu are nici un efect de drept, pe cânu la adm. financiară sosind recursul după expirarea termenului susmenționat, a devenit tardiv.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii. Respinge recursul ca tardiv.

Deciziunea No 681.

Ardeal

Dosar No 768—1921

S'a luat în cercetare recursul făcut de Adolf Rozenfeld în contra deciziunii No 68121—1915 III a Direcțiunii financiare din Oradea-Mare.

Deliberând asupra motivelor recursului.

Având în vedere că recurentul atacă 2 ordine de plată, unul de sub No. Ask. 1255—1912 de 79 cor. și altul de sub No. 2036—1912 de 50 cor., că deci nici unul din ordinele de plată atacate nu trece peste suma de 100 cor., și

Considerând că conform art. 4 al Decretului VI. al consiliului Dirigent cauzele cu o valoare mai mică de 100 coroane nu sunt date în căderea Contenciosului Administrativ.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii. Respinge recursul.

Decizia No. 135. Bucovina Dosar No. 4719—1921.

S'a luat în cercetare recursul făcut de Max. Fleischer în contra sentinții Tribunalului Cernăuți Bl. 405—920 dată în proces cu Ministerul Finanțelor.

Curtea deliberând asupra recursului și considerăm următoarele motive:

Recurentul invoacă violarea articolului 213 al legii generale a vămilor, pentru că primul termen asupra apelului a fost fixat după un an și o lună dela primirea apelului, iar nu după opt zile, cum prevede legea, apoi că s'a amânat procesul odată pentru 49 zile, a doua oară pentru 20 zile, desi legea dispune, că o amânare nu poate trece peste opt zile.

Dar legea nu prevede nici o sancțiune pentru neglijarea dispozițiilor arătate și în deosebi nu este prevăzută nulitatea procedurii.

Se mai invoacă violarea art. 110 proc. civ. pentru că procesul s'a conexas cu alte două procese, cari sunt streine de cauza recurentului. Mai întâi art. 110 al procedurii în vigoare în vechiul regat nu-si are aplicarea în speșă, de vreme ce procedura civilă română n'a fost întinsă și promulgată în Bucovina. Numai puterea legii generale a vămilor s'a înlins în cuprinsul Bucovinei. Intrucât aceasta nu dispune, se aplică procedura în vigoare în Bucovina, așadar paragraful 187 al acestei procedurii. De altfel din procesul verbal asupra ședinței din 28 Septembrie 1921 se vede, că s'a amânat judecarea pricinii, pentru a fi conexasă cu alte două pricini conexe. Dosarele acestor două pricini însă nu se găsesc la dosarul din speșă și nu se vede, că s'ar fi urmat dezbaterile asupra tuturor acestor trei procese la un loc. În fine nici aici nu prevede legea vreo sancțiune, dacă s'ar fi făcut conexarea fără ca condițiile conexării să fi fost înlunite. Doar disjungerea s'ar fi putut cere, care aici nu poate avea loc, de vreme ce de fapt conexarea nu s'a făcut.

Recurentul se mai plânge poi, că suma confiscată a ridicat-o cu o zi înainte de confiscare dela o bancă din Cernăuți și a voit s'a exporțeze în Galizia. Un extras după registrele acelei bănci l'a alăturat unei petițiuni adresate Direcțiunii generale a vămilor. A cerut Tribunalului amânarea pricinii, pentru a se obține dela Direcția generală a vămilor aceste acte, Tribunalul însă a respins cererea de amânare. Recurentul invocă pe acest temein motivul omisiune esențială, violarea dreptului său de apărare, violarea articolului 97 și 72 din procedura civilă a vechiului regat și nemotivare. Este indiferent și să lăsăm la o parte, ce s'a mai spus, că procedura civilă din vechiul regat nu-si are aplicarea în Bucovina. Dar oricum motivul este neîntemeiat.

Potrivit art. 215 din legea generală a vămilor procesele verbale aprobate de Dir. Gen. a vămilor

vor face probă în justiție până la înscrierea în falș. Tribunalele nu vor putea admite contra unor astfel de procese verbale alte motive de nulitate. Înscrisura în falș însă nu s'a făcut. Tribunalul bine a respins prin urmare cererea de amânare și proba cu acele arătate.

Intr'un supliment înaintat la 8 Februarie 1922 învoacă recurentul motivul violării articolului 222 din legea generală a vămilor, pentru că pricina s'ar fi judecat în penal, iar articolul citat prevede expres, că se va judeca în civil. Să lăsăm la o parte, că acest motiv este tardiv. S'a spus mai sus, că numai legea generală a vămilor s'a introdus în cuprinsul Bucovinei. Intrucât această lege nu dispune, se aplică dreptul comun din Bucovina, nu cel din vechiul regat. Iar procedura civilă în vigoare în Bucovina, în care sunt cuprinse dispozițiile privitoare la recurs, prevede, că recursul trebuie să conțină și motivele de recurs.

Dar constituirea în penal a unei instanțe, care are să judece în civil, ar forma o nulitate a procedurii potrivit paragrafului 477 p. 2 proc. civ. care nulitate trebuie observată din oficiu. În speșă însă n'a intervenit o atare nulitate, căci Tribunalul a fost constituit în civil. În procesul verbal asupra ședinței publice din 19 Octombrie 1921 pricina este calificată ca cauză vamală, cuvântul „penală“ este șters. Se mai vede din acest proces verbal în deosebi, că n'a intervenit un procuror. Astfel fiind este fără importanță, că în sentință Tribunalul este calificat ca penal și că se spune la finea dispoziției, că apelantul se condamnă conform paragrafului 390 al procedurii penale la plata cheltuelilor de procedura penală. Calificarea instanței ca penală în sentință, — nu și în procesul verbal — și condamnarea la plata cheltuelilor de procedură penală sunt evident copiate după un formular, nu-si au aice locul lor și se prezintă ca inexactități evidente, a căror corectare se impune potrivit paragrafului 419 proc. civ.

Pentru aceste motive curtea în numele legii.

Respinge recursul, invită Tribunalul Cernăuți să scoată din sentința sa cuvântul „penală“ cu care califică instanța de judecată precum și să suprimă din dispoziția fraza „și apelantul se condamnă conform cu 390 p. p. la plata cheltuelilor de procedură penală“.

Decizia Nr. 177. Ardeal Dosar Nr. 754—820.

S'a luat în cercetare recursul făcut de... în contra hotărârii Ministerului de Justiție, Secretariatul General Cluj, Nr. 9727.

Deliberând asupra recursului făcut de... având în vedere că recurentul la data preluării lui în serviciul românesc eră în clasa X, gradația Ia; că prin ordinul Nr. 14980—919 Pres. Just. s'a decis salarizarea sa în conformitate cu clasa și gradația mai sus menționată;

Având în vedere ordinul 15064—919 Pres. just. prin care a fost avasat în clasa IX. grad. I. și salarizat în conformitate cu această Gradație;

Avem în vedere că ordinul de numire al fostului guvern. maghiar republican Nr. 14885—919 S. M. E. nu s'a luat în considerare; Că în baza §. 22. din „normele de salarizare“ nu există nici un text de lege neaprobat {de fostul consiliu dirigent, după care i-s'ar conveni recurentului adausele cerute, re-

cursul fiind deci nefondat, urmează a fi respins. Pentru aceste motive curtea în numele legii respinge recursul.

Decizia Nr. 57. Ardeal Dosar No. 1160—920.

S'a luat în cercetare recursul făcut de Societ. anon. pe acțiuni Siebenbürgischen Escomtebank în contra hotărârii Nr. 16072—III/1908 a Direcțiunii financiare din Brașov.

Deliberând Asupra motivelor recursului:

„Că împrumutul pentru care recurența a preluat garanția nu s'a realizat și că garanția a preluat-o din alturism servind intăresese refacerii daunelor de războiu și astfel cere a fi scutită de taxe în baza ordonanței din anul 1917 a Ministerului de finanțe dată în materie de prețuire a daunelor de războiu.

Având în vedere motivele hotărârii atacate; că documentele de garanție conform legii se taxează după scara IIa. a timbrului și că această taxă este scadentă în momentul încheierii afacerii de drept, indiferent dacă împrumutul pentru care s'a luat garanția este deja licvidat la acel moment sau nu;

Văzând că documentul din chestiune nu poate fi considerat de scos de sub aceste norme legele generale;

Curtea aflând juste motivele hotărârii atacate, recursul urmează a fi respins; Pentru aceste motive Curtea în numele legii Respinge recursul ca-nefondat.

Decizia No. 382 Ardeal Dosar No. 600—921.

S'a luat în cercetare recursul făcut de Sara și Gizella Weiler în contra hotărârii No. 25746, III, 1920 a Direcțiunii financiare Arad.

Deliberând asupra motivelor de recurs:

1. „Că contractul din chestiune până la semnarea sa de recurențe nici măcar contract condiționat nu era — prezentarea la taxare nu este tardivă — amendarea este nefondată.“

Curtea, Văzând motivele bineinvocate ale hotărârii atacate și aplicarea justă a § 82 a legii XI din anul 1912 adoptând aceste motive constată că motivul ilegalității amendei este nefondat.

2. „Că ordonanța 621—920 a Consiliului Dirigent (Gaz. Of. 79) prin care amendele s'au urcat la suma anterioară înzecită — nu este aplicabilă în speță“.

Văzând că ordonanța 621—920 a intrat în vigoare la 10 Ianuarie 1920, că recurențele încă înainte de intrarea în vigoare a acestei ordonanțe s'au făcut pasibile de amendare din cauza omisiunii de a prezenta contractul la taxare;

Văzând în fine și articolul 2 al ordonanței de executare No. 1413—1920 Prez. just. (Gaz. Of. No. 95) care dând interpretare ordonanței 621—920 indica aplicarea §§-lor 1 și 2 a Codului penal (1870, legea V), constată că ordonanța 621—920 a Consiliului Dirigent chiar și în cazul dacă ar fi aplicabilă asupra chestiunilor de natură analoagă, deja din aceste considerente nu este aplicabilă în speță, că deci amendarea cu suma înzecită nu poate avea loc, ci numai amendarea conform § 82 al legii XI din anul 1918;

Astfel fiind Curtea în numele legii. Admite în parte recursul și reformând hotărârea Direcțiunii financiare în privința sumei de amendare reduce amenda la suma de 4.500 coroane, egal 2.250 lei.

Ordonanțe

MINISTERUL JUSTIȚIEI. DIRECTORATUL GENERAL CLUJ

Instanțelor Judecătorești

Ordine circ. interpretative, relativ la Cărțile Fund. No. 13103—922.

Conform normelor de drept în vigoare, inscripțiunile în cărțile funduare, nu se pot face pe baza unor documente eliberate în străinătate, decât numai atunci dacă acel document este legalizat de către legațiunea noastră din aceea țară.

În cărțile funduare din Ardeal, sunt intabulate foarte multe creanțe în favoarea institutelor financiare din Budapesta. Cetățenii români din Ardeal, au plătit cea mai mare parte din aceste creanțe, însă nu pot să ceară ștergerea dreptului de ipotecă, pentru că Ministerul ungar de afacerile străine cere 1680 coroane pentru legalizarea documentelor, iar legațiunea noastră din Budapesta, cere 275 lei.

Deci dacă dreptul de ipotecă este intabulat până la concurența a 1000—2000—3000 coroane, ștergerea lui, costă mai mult decât suma creanței. Prin urmare, proprietarii imobilelor sunt păgubiți, ba ceva mult acest fapt, poate să aducă o foarte mare vătămare patriei noastre, și un folos ilegal străinilor.

Anume, legea prevede că terțele persoane de bună credință, dacă dobândesc drepturi asupra unor drepturi înscrise în cărțile funduare, mențin aceste drepturi în orice caz. Deci dacă dreptul de ipotecă este intabulat, iar proprietarul în urma sumei cheltuielilor nu cere ștergerea lui, creditorul poate să dea cesiune unei alte persoane și dacă aceasta este de bună credință, proprietarul va trebui să plătească încă odată. Streinii pot să se folosească de aceasta, și să facă cesiuni pentru creanțele deja plătite dar neșterse, iar prin aceasta imobilele din Ardeal, vor fi gravate pe nedrept cu multe milioane în folosul streinilor.

În orice caz, trebuie să se ia măsuri ca o nemulțumire motivată a poporului, să nu se provoace.

Am intervenit ca această stare a lucrurilor să înceteze și anume ca legațiunea noastră din Budapesta, să legalizeze documentele dacă sunt legalizate numai de vre'un tribunal din Ungaria, sau de Ministerul maghiar al Justiției (pentru că acestea nu cer nici o plată pentru legalizare și ca legațiunea să nu ceară pentru legalizarea semnăturii și sigiliului tribunalului sau ministerului de Justiție, decât o sumă, care este în proporție cu suma arătată în document (de ex. până la 1000 cor. 5 lei, iar dela 1000 cor. în sus 1% (unu la sută) cu un maximum rațional),

Însă până ce se va face această schimbare, trebuie să oprim posibilitatea ca terții de bună credință să dobândească drepturi.

În consecință vă rugăm ca în cazurile când streinii renunță la drepturi (adică dacă se prezintă permisiuni de radiere) să prenotafi radierea dacă cel puțin următoarele condițiuni sunt îndeplinite:

a) documentul este eliberat sau legalizat de un notar public din țara streină și supralegalizat de un tribunal din aceea țară, sau,

b) dacă documentele poartă legalizarea Ministerului Justiției din țara eliberării sau,

c) dacă permisiunea de radiere s'a dat de o societate anonimă, iar semnăturile directorilor (czim-péj. dány), se înaintează într'o formă legalizată de tribunal.